

Savo-Pielisen jätelautakunta

Aika 11.05.2023 klo 16:00 - 17:16

Paikka Kuopion jätekeskus (Kaatopaikantie 316) sekä Teams

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 12	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 13	Pöytäkirjantarkastajat	4
§ 14	Jätelautakunnan kokouspäivät syyskaudella 2023	5
§ 15	Ehdotus jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030	6
§ 16	Luonnos jätehuollon palvelutasoksi	20
§ 17	Tiedonannot 11.5.2023	28

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Eskelinen Tuomo Piironen Martti Eloranta Eero	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen	Teams klo 16.05 alkaen, asiat 4-6, Teams
	Hotti Anu Hyykky Jari Kaija Merja Leskinen Laila Pietikäinen Liisa Tuovinen Timo Viljakainen Kaija Saija Pöntinen Kaartinen Tiina Hanna Kisonen Mirkka Korhonen Mari Karttunen	jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen esittelijä kaupunginhallituksen edustaja muu osallistuja muu osallistuja pöytäkirjanpitäjä	Teams Teams Teams pöytäkirjantarkastaja pöytäkirjantarkastaja klo 16.00-17.09, asiat 1-5 suunnittelija ympäristöasiantuntija
Poissa	Suvivirta Satu		

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Käsitellyt asiat 12 - 17

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/paatoksenteko 17.05.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 12

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajat

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 13

Esittelijä palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Päätösehdotus Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Kaija Viljakainen ja Timo Tuovinen.

Päätös Pöytäkirjantarkastajaksi valittiin Kaija Viljakainen ja Timo Tuovinen.

Jätelautakunnan kokouspäivät syyskaudella 2023

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 14
1176/00.01.02/2022

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunnan kokousajankohdat syyskaudella 2023 ovat torstai 12.10. ja torstai 7.12. Kokoukset järjestetään lähtökohtaisesti Kuopiossa. Tarvittaessa kokoukseen järjestetään etäosallistumismahdollisuus.

Mikäli asioiden käsittelytilanne sitä vaatii, on kokousta mahdollista siirtää. Jos lautakunnassa käsiteltäviä päätösasioita ei ole, on kokous mahdollista perua. Tarvittaessa voidaan pitää ylimääräisiä kokouksia. Esittelijä ilmoittaa kokousmuutoksista lautakunnan jäsenille puheenjohtajaa kuultuaan.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kuopion kaupungin hallintosäännön 131 §:n mukaisesti toimitellaan päätetään kokouksen ajan ja paikan. Savo-Pielisen jätelautakunta on toimintavuosinaan pitänyt 3–5 kokousta vuodessa.

Syyskaudelle 2023 on arvioitu tarvittavan aikaisempien vuosien tapaan kaksi kokousta. Kokousmäärään tai kokousajankohtiin voidaan tehdä perustelluista syistä muutoksia. Oikein mitoitettulla kokousmäärällä varmistetaan lautakuntatoiminnan taloudellisuus ja tehokkuus.

Liitteet

Ehdotus jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 15
933/14.06/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Mirkka Korhonen, puh. 044 718 5065
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta hyväksyy jätepoliittisen ohjelman ehdotuksen vuoteen 2030 ja esittää ohjelman hyväksyttäväksi kaikille toimialueensa kunnille. Jätepoliittisessa ohjelmassa asetetaan tavoitteet ja toimenpiteet kunnallisen jätehuollon kehittämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi.

Päätös

Merkitään, että jäsen Eero Eloranta liittyi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Jätelautakunta käsitteli luonnosta jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030 kokouksessaan 9.2.2023 § 3. Jätepoliittinen ohjelma on kuntien yhteinen näkemys siitä, mihin suuntaan ja millaisin periaattein jätehuoltoa alueella kehitetään tulevana vuosina. Ohjelma mahdollistaa jätehuollon kehittämisen suunnitelmallisesti ja yhtenäisin periaattein koko toimialueella.

Nyt käsittelyssä oleva jätepoliittinen ohjelma toimii jätehuollon kehittämisen suunnannäyttäjänä vuoteen 2030 saakka. Jätelautakunta on valmistellut ohjelman tulevaisuusajattelua hyödyntäen yhteistyössä toimialueensa kuntien ja kunnallisen jäteyhtiön, Jätekuukko Oy:n, kanssa. Ohjelmaa varten on selvitetty myös keskeisten sidosryhmien ja kuntalaisten näkemyksiä jätehuollon kehittämisen suuntaviivoista ja painopisteistä.

Nyt käsittelyssä on ehdotus jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030. Jätelautakunnan käsittelyn jälkeen ohjelmaehdotus lähetetään toimialueen kuntiin hyväksyttäväksi.

Kuuleminen ja nähtävilläolo

Jätelautakunta asetti luonnoksen jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030 yleisesti nähtäville ajalle 13.2.-17.3.2023. Kuulutus asiasta oli nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla ja tieto kuulutuksesta lähetettiin sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista linkin siihen omilla verkkosivuillaan. Lisäksi asiasta ilmoitettiin lehtikuulutuksella viikolla 7/2023. Niitä tahoja, jotka olivat osallistuneet jätepoliittisen ohjelman valmisteluun, tiedotettiin erikseen mielipiteen esittämismahdollisuudesta. Lisäksi jätepoliittisen ohjelman luonnoksesta pyydettiin

lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja alueen ELY-keskuksilta. Lausunnonantomahdollisuus varattiin myös kunnalliselle jäteyhtiölle, Jätekkukko Oy:lle. Jätepoliittisen ohjelman luonnoksesta saatiin 16 lausuntoja ja kuusi mielipidettä.

Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

- Kaavin kunta (tekninen- ja ympäristölautakunta)
- Konneveden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- Kuopion kaupunki (kaupunginhallitus)
- Lieksan kaupunki (kaupunginhallitus)
- Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
- Outokummun kaupunki (rakennus- ja ympäristöjaosto)
- Pieksämäen kaupunki (tekninen toimi)
- Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (viranomaislautakunta)
- Tervon kunta (kunnanhallitus)
- Tervon ja Vesannon kuntien ympäristönsuojeluviranomainen (Nilakan ympäristölautakunta)
- Tuusniemen kunta (tekninen lautakunta & kunnanhallitus)
- Etelä-Savon ELY-keskus
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- Pohjois-Savon ELY-keskus

Mielipiteensä esittivät seuraavat tahot:

- L&T Ympäristöpalvelut Oy
- Suomen Pakkaustuottajat Oy
- Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys (KLYY)
- Kuopion Seudun Omakotiyhdistys
- Lastukosken Kylät ry
- Yksityishenkilö (Kuopio)

Kaikki lausunnot ja mielipiteet on käsitelty jätehuollon viranomaispalveluissa, lisäksi niissä esitettyjä muutos- tai korjausehdotuksia on käsitelty ohjelman valmistelua ohjaavan ohjausryhmän ja Jätekkukon edustajien kanssa. Tähän esitykseen on koottu yhteenveto kuulemiskierroksen perusteella jätepoliittisen ohjelman luonnokseen tehtävistä muutoksista. Kaikki lausunnot ja mielipiteet on koottu liitteenä olevaan yhteenvetoon, minkä lisäksi ne ovat nähtävänä alkuperäisinä kappaleina jätelautakunnan kokouksessa.

Yleisesti ohjelmasta ja valmistelusta

Jätepoliittinen ohjelma valmisteltiin vuoden 2022 aikana ja valmistelun lähtökohtina olivat tulevaisuusajattelu ja eri toimijoiden laaja osallistaminen. Kuulemiskierroksen perusteella ohjelman valmistelua voidaan pitää onnistuneena, etenkin eritahojen laajaa osallistamista ja tulevaisuuteen luotaavaa valmisteluprosessia on pidetty hyvänä. Valmistelun pohjalta laadittua jätepoliittista ohjelmaa on luonnehdittu selkeäksi, tiiviiksi, helppolukuiseksi ja kansantajuiseksi.

Jätepoliittisessa ohjelmassa kunnat asettavat yhteisiä kehittämistavoitteita kunnan vastuulle kuuluvalla jätehuollolla ja määrittelevät tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä. Ohjelman edistää valtakunnallisen jätesuunnitelman tahtotilan saavuttamista paikallisesti sekä kiertotalouden toteutumista ja lainsäädännön asettamien kierrätystavoitteiden saavuttamista. Lausunnon antaneet tahot kannattavat ohjelman tavoitteita laajasti, vaikka tavoitteet ovat kunnianhimoisia ja haastavia. Lausuntojen pohjalta voidaan todeta, että jätepoliittisen ohjelman asiakokonaisuudet ovat perusteltuja ja selkeitä kokonaisuuksia. Ohjelma antaa hyvät suuntaviivat ja konkreettiset askelmerkit jätehuollon kehittämiseksi sekä kiertotalouden edistämiseksi.

Kuulemiskierroksen perusteella ohjelman päivittämistä on yleisesti pidetty ajankohtaisena ja tärkeänä asiana esimerkiksi valtakunnallisen jätesuunnitelman tahtotilan ja lainsäädännön asettamien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi sekä kiertotalouden edistämiseksi. Etenkin alueen ELY-keskukset ovat todenneet, että ohjelman tavoitteet vastaavat ja toteuttavat hyvin jätelainsäädännön ja valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteita. Ohjelman on todettu vastaavan myös Pohjois-Savon ilmastotiekartassa asetettuihin maakunnallisiin ilmasto- ja kiertotaloustavoitteisiin. Useat toimialueen kunnat ovat lausuneet, että jätepoliittisen ohjelman tavoitteet edistävät kuntien omaa ilmastotyötä. Esimerkiksi Kuopion kaupunki toteaa, että jätepoliittinen ohjelma toteuttaa varsin täsmällisesti kaupungin omaa resurssiviisauden strategiaa. Koska ohjelmassa käsitellään jätehuoltoa laajemmin myös kiertotalouden ja resurssiviisauden edistämistä kunnissa, on perusteltua täydentää ohjelman johdantoon, että jätepoliittinen ohjelma ohjaa myös kuntien omaa toimintaa kiertotalouden edistämiseksi.

Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen

Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen sisältää toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saada syntyvän jätteen määrä laskuun niin, että vuonna 2030 kotitalouksien jätemäärä on pienempi kuin vertailuvuonna 2020. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kulutustottumusten muutosta sekä kuntien hankintojen vastuullisuuden edistämistä. Lisäksi kiertotalousosaamisen kehittämisellä ja ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen panostamalla pyritään siihen, että tavoitteet toteutuvat arjessa ja organisaatioiden toiminnassa.

Kulutuksen vähentäminen ja vastuulliset hankinnat

Vastuulliseen ja kestäväan rakentamiseen sekä rakentamisen laatuun ovat viitanneet kannanotoissaan mm. Keski-Suomen ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, L&T ympäristöpalvelut Oy ja Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys. Koska rakentamisen

laatuun ja rakennuskannan ylläpitämiseen panostamalla voidaan vähentää rakennustoiminnasta aiheutuvaa kuluttamista, katsotaan perustelluksi sisällyttää tämä jättepoliittisen ohjelman kirjauksiin. Näin ollen toimenpide ”*Uuden hankkimisen sijaan huolletaan ja korjataan olemassa olevaa omaisuutta. Käytöstä poistetuille ja tarpeettomille tavaroille, kalusteille ja kalustolle etsitään uusi käyttökohde (esim. myydään huutokauppaportaalin kautta)*” muutetaan muotoon ”*Ylläpidetään, huolletaan ja korjataan olemassa olevaa omaisuutta, kuten tavaroita, kalusteita, laitteita ja rakennuksia, jotta niiden elinkaari on mahdollisimman pitkä. Käytöstä poistetuille ja tarpeettomille tavaroille, kalusteille ja kalustolle etsitään uusi käyttökohde (esim. myydään huutokauppaportaalin kautta)*”. Lisäksi vastuullisia hankintoja koskeva toimenpide ”*Hankitaan kestäviä, laadukkaita ja korjattavia tuotteita ja suositaan uudelleenkäyttöä*” muutetaan sellaiseen muotoon, että näitä kriteerejä edellytetään tuotteiden lisäksi muissakin hankinnoissa. Uusi kirjaus on ”*Hankinnoissa edellytetään kestävyyttä, laatua ja korjattavuutta sekä suositaan uudelleenkäyttöä*”.

L&T Ympäristöpalvelut on esittänyt, että kiertotaloutta ja jätteen synnyn ehkäisyä tukevien hankintakriteerien lisäksi vastuullisissa hankinnoissa tulisi huomioida myös muut vastuut, kuten taloudellinen vastuu ja toimintavarmuus. Suomen Pakkaustuottajat Oy puolestaan korostaa, että kuntien on varmistettava, että palveluntuottajat ovat hoitaneet mahdolliset tuottajavastuuvuorotteet. Jättepoliittisessa ohjelmassa on etenkin kulutuksen vähentäminen ja vastuulliset hankinnat -toimenpidekokonaisuuksien alle määritelty toimenpiteitä, joilla vastuullisuutta edistetään. Tässä yhteydessä vastuullisuudella tarkoitetaan etenkin sitä, että kunnallisen jätehuollon toimijat edistävät ympäristövastuullisuutta yleisesti ja toimivat itse ympäristön kannalta kestävästi. Ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden avulla voidaan kuitenkin edistää myös muita vastuullisuuden osa-alueita (esim. taloudellista vastuuta). Tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että organisaatioissa on osaamista vastuullisuuden edistämiseksi, joten hankintaosaamista koskevaa kirjausta täydennetään siten, että kiertotalouden periaatteiden lisäksi vastuullisuus toteutuu käytännön toiminnassa.

Jätteen määrän vähentäminen

Pohjois-Karjalan ELY-keskus ja yksityishenkilö ovat esittäneet konkreettisia toimenpiteitä lainaus-, vuokraus- ja uudelleenkäyttötoiminnan edistämiseksi. ELY-keskus on pohtinut kirjastojen kanssa tehtävää yhteistyötä ja yksityishenkilö esittänyt konkreettisia apukeinoja, joilla tavaroiden lainaamista ja kierrätystä voidaan tukea. Esitetyt näkemykset ovat kannatettavia ja ne otetaan huomioon, kun määritellään konkreettisia toimenpiteitä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta ohjelmaan ei kuitenkaan tehdä yksityiskohtaisia toimenpidekirjauksia. Näin ohjelmaa toteuttaville tahoille jää toivottua väljyyttä ja mahdollisuus ottaa omat resurssit sekä toimintaympäristön tilanne huomioon, kun määritellään konkreettisia keinoja, joilla tavoitteet saavutetaan. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen esitys lisätä lainaustoimintaa edistävät toimenpiteet jätteen määrän vähentämisen seurantaan on kannatettava, joten toimenpidekokonaisuuden seurantaosiota täydennetään näiltä osin.

Kasvatus, koulutus ja osaaminen

Suomen Pakkaustuottajat Oy:n mielipiteen mukaan on hienoa, että ohjelmassa huomioidaan monikanavainen neuvonta ja viestintä. Suomen Pakkaustuottajat Oy

on lisäksi esittänyt koulutusta, kasvatusta ja osaamista käsittelevään toimenpidekokonaisuuteen, että lajittelun tehostamiseksi neuvontaa ja viestintää on kohdistettava myös kuntasektorilla työskenteleville henkilöille. Tätä voidaan pitää kannatettavana asiana, koska Jätekkko voi tarjota neuvontaa ja opastusta myös kuntien henkilöstölle, mikä edistää arjen kiertotaloutta kuntaorganisaatioissa. Näin ollen Jätekkko lisätään vastuutahoksi kuntien rinnalle toimenpiteisiin *"Kuntien eri hallinnon aloilla on osaamista kiertotalouden edistämiseksi ja toteuttamiseksi"* ja *"Kaikkia ikäryhmiä aktivoidaan arjen kiertotaloustekoihin, jotka ovat vakiintuneet myös osaksi organisaation toimintaa esim. ekotukitoiminnan tai vastaavan avulla"*.

Kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste

Kattavan materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste -asiakokonaisuus sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään materiaalitehokkuutta ja kierrätystä niin, että kierrätysaste saavuttaa 65 % tason vuoteen 2030 mennessä. Tämän asiakokonaisuuden alle on koottu toimenpiteitä, joilla edistetään kiertotalouden tutkimus- ja kehitystoimintaa ja kehitetään eri toimijoiden välistä yhteistyötä hyvien käytäntöjen jakamiseksi sekä parannetaan alan toimijoiden toimintaedellytyksiä.

Yhteistyö-, tutkimus- ja kehitystoiminta

Tutkimus- ja kehitystyöhön panostamista sekä kokeiluja on kannatettu laajasti. Lisäksi yhteistyö eri tahojen kanssa on nähty tärkeänä kiertotalouden edistämisessä ja ohjelman toteutuksessa. Esimerkiksi Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunnan viranomaislautakunta ovat todenneet, että yhteistyö jätehuollon eri toimijoiden kesken sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan panostaminen ovat edellytys jätepoliittisessa ohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden tekemiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Myös Tervon kunta toteaa, että kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste kokonaisuudessa korostuu alan toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen, jota voidaan pitää tarpeellisena ja hyvänä tavoitteena.

L&T Ympäristöpalvelut Oy on puolestaan toivonut, että yhteistyötä toimialan yritysten kanssa olisi ohjelmassa painotettu enemmän. Lisäksi Kuopion Seudun Omakotiyhdistys on esittänyt, että kuntien pitäisi huomioida erilaisten yhdistysten mahdollisuudet osallistua valistustyöhön. Lieksan kaupunki on puolestaan esittänyt, että kestävät ja kasvavat matkailukohteet huomioitaisiin jätepoliittisessa ohjelmassa. Yritysten (ml. matkailualan yritykset) sekä erilaisten yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä voidaan pitää kannattavana huomiona, joten jätepoliittisen ohjelman kirjauksia muutetaan tämä huomioiden. Toimenpide *"Verkostoidutaan ja tehdään tiivistä yhteistyötä kuntien, oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja keskeisten sidosryhmien kanssa"* muutetaan muotoon *"Verkostoidutaan ja tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaitosten, tutkimuslaitosten sekä alueen yritysten ja yhdistysten kanssa"*. Selkeyden vuoksi kuntatoimijoiden välinen yhteistyö sisällytetään toimenpiteeseen *"Panostetaan yhteistyön kehittämiseen ja asiantuntijuuden sekä hyvien käytäntöjen jakamiseen muiden jäteyhtiöiden kanssa"*. Tämä toimenpide muutetaan muotoon *"Panostetaan yhteistyön kehittämiseen ja asiantuntijuuden sekä hyvien käytäntöjen jakamiseen kuntien, viranomaisten ja jäteyhtiöiden kesken"* ja toimenpiteet vastuutahoiksi lisätään Jätekkon lisäksi kunnat ja jätelautakunta.

Kiertotalousliiketoiminta

Kiertotalousliiketoiminta-osiota koskien L&T Ympäristöpalvelut Oy on todennut, että Kuopion jätekeskuksen kehittäminen olisi hyvä olla myös kunnan vastuulla, ei pelkästään Jätekeskusta, jotta taattaisiin toiminnan tasapuolisuus kaikille sinne sijoittautumaan haluaville yrityksille. Tätä voidaan pitää kannatettavana asiana, joten kyseisen toimenpiteen vastuutahoksi lisätään Jätekeskusta rinnalle myös kunta.

Uusiomateriaalien käytön edistäminen

Uusiomateriaalien käytön edistämisen osalta etenkin rakennus- ja purkutoiminnan käyttökelpoisten materiaalien kierron edistäminen on useissa lausunnoissa nähty hyvänä ja kannatettavana asiana. Esimerkiksi Siilinjärven kunnan viranomaislautakunta on todennut, että tulevina vuosina kunnissa puretaan huomattavasti kuntien omaa rakennuskantaa. Näin ollen kuntien pitää toimia esimerkillisesti purkuosien ja materiaalien kierrätyksessä, joten ohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat hyvin perusteltuja. Lisäksi Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen mukaan rakennus- ja purkutoiminnan käyttökelpoisten materiaalien kierto ja toimiva valvonta ovat erittäin tärkeitä ja keskeisiä toimenpiteitä kiertotalouden toteutumisen tukemiseksi. Myös L&T Ympäristöpalvelut Oy on pitänyt rakennus- ja purkumateriaalien kierron parantamista kannatettavana, mutta todennut etteivät rakennus- ja purkujätteet ole kunnan vastuulle kuuluvia jätteitä kuin ainoastaan silloin kun niitä syntyy kotitalouden itse tekemissä, pienimuotoisissa remonteissa. L&T Ympäristöpalvelut Oy:n mukaan tällaisten jätteiden osuus koko rakennus- ja purkujättemäärästä on pieni. Jätepoliittisen ohjelman toimenpiteet koskevat kuitenkin myös kuntien omaa toimintaa kiertotalouden edistämiseksi ja kunnan vastuulle kuuluvat myös kuntien oma rakentamis- ja purkutoiminta ja siinä syntyvät jätteet. Rakennus- ja purkujätteen kierron edistämistä koskeva toimenpide ohjaa siis myös kuntien omaa rakentamis- ja purkutoimintaa. Rakennus- ja purkutoimintaan esitettyjen näkemysten johdosta ei tehdä muutoksia jätepoliittisen ohjelman kirjauksiin.

Lajittelun tehostaminen

Lajittelun tehostamiseksi esitettyjen toimenpiteiden osalta Keski-Suomen ELY-keskus on nostanut esille, että jätteiden lajittelun edistäminen asuntotuotannossa on kannatettavaa, mutta asunnot ovat pitkäikäisiä ja asuntokanta siten uusiutuu hitaasti. Näin ollen nopeammin vaikuttavampaa voisi olla, jos olemassa olevien asuntojen jäteastiatilan varusteluun saataisiin parannuksia. ELY-keskuksen huomio on kannatettava ja on perusteltua muuttaa jätepoliittisen ohjelman kirjausta niin, että jätteiden lajittelumahdollisuuksien edistäminen koskee myös olemassa olevaa asuntokantaa. Näin ollen ohjelman kirjaus ”*Edistetään sitä, että jätteiden lajittelu huomioidaan asuntotuotannossa (ts. huoneistoissa on riittävät tilat/astiat jätteiden lajitteluun)*” muutetaan muotoon ”*Edistetään jätteiden lajittelun mahdollisuuksia asuinhuoneistoissa. Esimerkiksi uudisrakentamisessa sekä peruskorjausten ja -parannusten yhteydessä huolehditaan, että huoneistoihin järjestetään riittävät tilat/astiat jätteiden lajitteluun*”. Toimenpiteen vastuutahoina ovat kunnat ja Jätekeskus. Jätekeskus voi toteuttaa toimenpidettä esimerkiksi tekemällä yhteistyötä eri vuokataloyhtiöiden kanssa, huomioimalla asiana viestinnässä ja antamalla tarvittavaa neuvontaa.

Kuopion Seudun Omakotiyhdistys on tuonut esille, että jätemaksut voisivat olla halvempia niille talouksille, jotka olisivat aktiivisempia kierrättämään. Lajitteluun ohjaava jätetaksa on nähty tärkeänä myös jätepoliittisen ohjelman valmisteluvaiheessa. Näin ollen jätepoliittiseen ohjelmaan on kirjattu lajittelun

edistämistä koskevana toimenpiteenä, että jätehuoltomääräyksillä ja kohtuullisilla jätemaksuilla ohjataan jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen.

Asiakas- ja ympäristölähtöiset palvelut

Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut -asiakokonaisuuden alle koottujen toimenpiteiden tavoitteena on, että jätehuollon asiakastyytyväisyys on korkealla tasolla ja jätehuolto toteutuu hiilineutraalisti vuoteen 2030 mennessä. Jätehuollon palvelut ja palveluverkosto toteutetaan koko toimialueella yhtenäisin periaattein niin, että asiakkaat osallistuvat toiminnan kehittämiseen. Palveluiden ja palveluverkoston toteuttamisessa keskeistä on, että ne toteutetaan ympäristönäkökohdat ja saavutettavuus huomioiden sekä asiakastarpeita vastaavasti niin, että jätehuolto on sujuva osa arkea. Suunnitelmallisesti toteutettu jätehuollon seuranta ja valvonta tukee ympäristönäkökohtia varmistaen, että kiinteistöt ovat kattavasti jätehuoltopalveluiden piirissä eikä jätteistä aiheudu ympäristöhaittoja.

Jätepoliittisessa ohjelmassa määritellään suuntaviivat, joiden pohjalta palveluverkostoa kehitetään tulevina vuosina. Jätepoliittisen ohjelman pohjalta määriteltävässä jätehuollon palvelutasossa puolestaan määritellään tarkemmin, kuinka jätehuoltopalvelut ja palveluverkosto toteutetaan.

L&T Ympäristöpalvelut Oy on esittänyt, että jätepoliittisessa ohjelmassa huomioitaisiin toimintavarmuus, joka on osa ympäristövastuullista jätehuoltoa. Jätehuollon toimintavarmuus sisältää erilaiset varautumiskeinot ja valmiussuunnitelmat, joilla varmistetaan, että jätehuolto toimii sujuvasti ja häiriöttömästi. Näin ollen on perusteltua sisällyttää toimintavarmuus asiakas- ja ympäristölähtöisten jätehuoltopalveluiden asiakokonaisuuteen ympäristövastuullisuuden rinnalle palveluiden toteuttamista ohjaavaksi periaatteeksi. Lisäksi toimintavarmuus lisätään kustannustehokkuuden ja ympäristölähtöisyyden rinnalle jätteiden kuljetuspalveluita koskevaan toimenpiteeseen.

Saavutettava palveluverkosto

Jätehuoltopalveluiden saavutettavuus korostuu useiden kuntien lausunnoissa. Saavutettavia palveluita ja palveluverkostoa on pidetty erityisen tärkeänä kiertotalouden edistämiseksi ja jätepoliittisen ohjelman tavoitteiden toteutumisessa. Esimerkiksi Lieksan kaupunki, Tervon kunta, Kaavin kunta ja Tuusniemen kunta ovat pyytäneet kiinnittämään huomiota palveluiden saavutettavuuteen. Erityisesti on pyydetty huomioimaan toiminta-alueen pienimmät kunnat, harvan asutuksen ja pitkien etäisyyksien alueet niin, ettei toimintoja keskitetä vain suurimpien kuntien alueille. Lisäksi on pyydetty kiinnittämään huomioita vapaa-ajan asutuksen aiheuttamaan kausivaihteluun. Tervon ja Vesannon kuntien ympäristönsuojeluviranomainen on todennut, että näiden kuntien jäteasemapalvelu on kuntalaisille tärkeä ja sen säilyttämistä toivotaan. Kaavin kunta on puolestaan esittänyt, että kuntakeskuksessa säilytetään kiinteä lajitteluasema. Lieksan kaupunki on tuonut esiin, että matkailukohteiden kausivaihtelut ovat huomattavia, minkä takia jätteiden kierrätyksen ja keräämisen olisi pystyttävä joustamaan tarvittaessa sen mukaisesti. Myös Kuopion Seudun Omakotiyhdistys on toivonut, että kierrätysastiat olisivat mahdollisimman lähellä asukkaita.

Jätehuoltopalveluiden saavutettavuus korostui myös jätepoliittisen ohjelman valmisteluvaiheessa ja saavutettavuus on otettu kattavasti ohjelmassa huomioon (esim. tavoiteteksti - *palvelut on helposti saavutettavissa koko toimialueella*). Lisäksi saavutettavaa palveluverkostoa koskevaan toimenpidekokonaisuuteen on kirjattu, että lajitteluasemaverkostosta pyritään muodostamaan saavutettava kokonaisuus ja palvelua täydennetään kausivaihtelu huomioiden. Näin ollen jätepoliittisen ohjelman kirjausten voidaan katsoa sisältävän lausunnoissa esitetyt toiveet palveluiden saavutettavuudesta, eikä ohjelman kirjauksia ole tarpeen muuttaa näiltä osin. Jätepoliittista ohjelmaa toteuttavaan jätehuollon palvelutason luonnokseen on tarkemmin kirjattu, kuinka saavutettavuus käytännössä toteutetaan. Esimerkiksi vapaa-ajan asutuksen aiheuttama kausivaihtelu on huomioitu lajitteluasemaverkoston kehittämisessä siten, että omatoimiasiointia on esitetty lisättäväksi etenkin ilta- ja viikonloppuajaksi sekä järjestämällä kesäaikaan kiertävää keräystä ja pop-up-lajitteluasemapalvelua.

Ohjelmaan on kirjattu lajitteluasemien kehittämistä ohjaavat periaatteet. Lajitteluasemaverkostoa koskevaa kirjausta korjataan siten, että se koskee uusien kiinteiden lajitteluasemien perustamista, ei kaikkia lajitteluasemia. Uusien asemien perustamisvaiheessa on mahdollista huomioida, että lajitteluasemat ovat paikoilla, joilla on riittävästi tilaa järjestää kattavat lajittelumahdollisuudet, turvallinen asiointi ja itsepalveluasiointi laajoilla aukioloajoilla. Kaikkia nykyisiä kiinteitä lajitteluasemia ei tulla poistamaan, mutta näiden asemien osalta sijainti ja rakenteet eivät välttämättä mahdollista toimintojen laajaa kehittämistä

Vapaa-ajan asutuksen liittyvään toiveeseen vastataan täydentämällä ekopisteverkostoa koskevaa kirjausta siten, että täydentävää ekopistepalvelua järjestetään alueen vakituinen ja vapaa-ajan asutus huomioiden. Jätehuollon palvelutasossa määritellään tarkemmin, että Ringin ekopisteverkostoa täydennetään niin, että ekopiste järjestetään asuinalueille ja tiiviin ympärivuotisen loma-asutuksen alueille, joissa on järjestetty lähipalvelut. Näin ollen toimialueen keskeiset matkailukeskukset, kuten Tahko ja Koli, on huomioitu täydentävässä ekopisteverkostossa.

Pohjois-Savon ELY-keskus ja Lieksan kaupunki ovat esittäneet poistotekstiilien keräyksen laajentamiseen liittyviä ehdotuksia. Poistotekstiilien keräyksen osalta tilanne on valtakunnallisestikin epävarma esimerkiksi vastuiden jakautumisen osalta, joten jätepoliittisen ohjelman kirjauksia ei näiltä osin muuteta. Keräyksen laajuutta voidaan kuitenkin tarvittaessa arvioida jätehuollon palvelutasossa ennen palvelutason hyväksymistä.

Roskaantumisen ehkäisy

Roskaantuminen ehkäisy, valvonta ja siisteyden edistäminen on tuotu esiin useissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Esimerkiksi Pohjois-Savon ELY-keskus on todennut, että jätepoliittisessa ohjelmassa tulee ottaa kantaa myös roskaantumisen ehkäisemiseen ja hoitamiseen. Lisäksi mielipiteen antanut yksityishenkilö on pyytänyt puuttumaan roskaantumiseen, ja Kuopion Seudun Omakotiyhdistys on esittänyt huolensa keräyspisteiden roskaantumisesta sekä valvonnan puutteesta. Roskaantumisen ehkäisyn lisäämistä jätepoliittiseen ohjelmaan voidaan pitää kannatettavana.

Asiakas- ja ympäristölähtöisten jätehuoltopalveluiden alle lisätään toimenpidekokonaisuus, jossa linjaavat kolmella toimenpiteellä periaatteet

roskaantumisen ehkäisyyn. Kunnat edistävät yleisten alueiden siisteyttä ja kannustavat asukkaita pitämään siisteydestä huolta. Jätekkokko ehkäisee roskaantumista ja huolehtii vastuullaan olevien jätteiden keräyspaikkojen siisteydestä sekä antaa tarvittavaa neuvontaa siisteyden ylläpitämiseksi. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset puolestaan valvovat alueellisten jätteiden vastaanottoa paikkojen siisteyttä. Toimenpiteiden toteutumista seurataan kahdella mittarilla; Toteutetut toimenpiteet roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä toteutettu seuranta ja valvonta.

Ohjelman seuranta, toimeenpano ja vaikutukset

Jätepoliittisen ohjelman seuranta koordinoi Savo-Pielisen jätelautakunta. Ohjelman luonnoksessa on esitetty, että seurannan avuksi perustetaan seurantaryhmä, jossa on edustettuina kaikki ohjelman vastuutahot. Seurantaryhmän perustamista on kannatettu laajasti. Etelä-Savon ELY-keskus on esittänyt, että seurantaryhmässä olisi myös ELY-keskuksen edustaja(t). Rautalammin ja Konneveden kuntien ympäristönsuojeluviranomainen on puolestaan esittänyt, että eri vastuutahojen välisellä yhteistyöryhmällä voitaisi helpottaa ohjelman jalkauttamista ja kunnille olisi hyvä muodostaa ohjeet seurannan raportointia varten. Pohjois-Karjalan ELY-keskus on lisäksi esittänyt, että seurantatiedot toimitetaan myös ELY-keskuksille. Kuopion Luonnon Ystävien yhdistys on puolestaan toivonut, että asukkaita tiedotetaan ohjelman tuloksista. Seurantaan liittyviä kannanottoja voidaan pitää kannatettavina ja ne huomioidaan ohjelman seurannassa. Lisäksi ohjelman seurantaosioon tehdään näiltä osin tarvittavat täydennykset.

Ohjelman toimeenpanon osalta eri toimijoiden välistä yhteistyötä on korostettu ja kuntien välinen yhteistyöhanke nähty hyvänä. Lausunnoissa on korostunut myös johdon ja päättäjien sitoutuminen sekä toimenpiteiden jalkauttaminen työyhteisöihin. Useat kunnat ovat pyytäneet huomioimaan kuntien erilaiset resurssit ja ominaispiirteet ohjelman toimeenpanossa. Edellä mainitut seikat on pyritty huomioimaan esimerkiksi niin, ettei ohjelmaan ole kirjattu liian yksityiskohtaisia toimenpiteitä. Toimenpiteet on määritelty niin, että ohjelmaa toteuttavat tahot voivat huomioida omat resurssinsa sekä toimintaympäristön tilanteen, kun määritellään konkreettisia keinoja, joilla tavoitteet saavutetaan. Esimerkiksi Lieksan kaupungin lausunnossa on pidetty hyvänä, etteivät toimenpiteet ole luonnoksessa niin yksityiskohtaiset, vaan on annettu tilaa myös kuntien omalle luovuudelle sekä mahdollisuudelle soveltaa toimenpiteitä omien käytäntöjen mukaisesti.

Jätepoliittisen ohjelman vaikutusten arvioinnin osalta Siilinjärven kunnan viranomaislautakunta on esittänyt, että vaikutuksissa kuntien talouteen ja henkilöstöön olisi hyvä tuoda selkeämmin esille, että kunnille esitettyjen toimenpiteiden täysimääräinen toteuttaminen vaatii jonkin verran sekä henkilö- että rahallisia resursseja. Taloudellisten- ja henkilöstöresurssien lisäämistä vaikutusten arviointiin voidaan pitää perusteltuna, ja näiltä osin ohjelmaan tehdään tarvittavat täydennykset.

Vaikutusten arviointi

Jätepoliittisen ohjelman vaikutukset ihmisiin, ympäristöön ja ilmastoon, kuntien talouteen ja henkilöstöön sekä yrityksiin on arvioitu ohjelman luonnosvaiheessa.

Liitteet

Ehdotus jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030
Ohjelman luonnoksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Päätöshistoria

Savo-Pielisen jätelautakunta 09.02.2023 § 3

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta asettaa luonnoksen jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030 nähtäville. Jätepoliittisessa ohjelmassa asetetaan tavoitteet ja toimenpiteet kunnallisen jätehuollon kehittämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi. Lautakunta varaa kuntalaisille ja sidosryhmille mahdollisuuden esittää mielipiteensä jätepoliittisesta ohjelmasta ja pyytää asiassa tarvittavat lausunnot.

Jätepoliittisen ohjelman luonnos sekä kuulutus asiasta pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 13.2.-17.3.2023. Kuulutuksessa kerrotaan asian vireillä olosta, tuodaan esille jätepoliittisen ohjelman keskeisimmät tavoitteet ja tiedotetaan vaikuttamismahdollisuuksista. Tieto kuulutuksesta lähetetään sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista linkin siihen omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 7/2023.

Jätepoliittisen ohjelman luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja kunnalliselta jäteyhtiöltä, Jätekuikko Oy:ltä, sillä nämä tahot toteuttavat ohjelmaa. Lausunnonantomahdollisuus varataan myös alueen ELY-keskuksille. Muita valmisteluun osallistuneita tahoja tiedotetaan erikseen mielipiteen esittämismahdollisuudesta. Näitä tahoja ovat keräyspaperin ja pakkausten tuottajayhteisöt, paikalliset jätealan kuljetusyrittäjät, SKAL ry, YTP ry, alueen maakuntaliitot, Itä-Suomen yliopisto sekä alueen ammattikorkeakoulut ja ammattioppilaitokset, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirit, Itä-Suomen kiinteistöliitto, alueen omakoti-, asukas- ja kyläyhdistykset sekä pitäjäraadit.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätepoliittiseen ohjelmaan tehdään tarvittaessa lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta muutoksia. Tämän jälkeen tuodaan jätelautakunnalle käsiteltäväksi ehdotus jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030 saakka. Jätelautakuntakäsittelyn jälkeen ohjelma lähetetään hyväksyttäväksi alueen kunnille.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään, että ympäristöasiantuntija Mirikka Korhonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Selostus

Jätepoliittisessa ohjelmassa määritellään tavoitteet kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon kehittämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi. Jätepoliittinen ohjelma on kuntien yhteinen näkemys siitä, mihin suuntaan ja millaisin periaattein jätehuoltoa alueella kehitetään tulevina vuosina.

Jätehuoltopolitiikan määrittelyä selkeäksi ohjelmaksi on erityisen tärkeää silloin, kun jätehuollon toteutus on siirretty useamman kunnan yhteiselle organisaatiolle.

Ohjelman avulla jätehuoltoa voidaan kehittää suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti sekä yhtenäisin periaattein koko toimialueella. Ohjelman avulla kunnat voivat myös ohjata omistamaansa jäteyhtiötä.

Savo-Pielisen jätelautakunta toimii 15 kunnan alueella kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena ja kunnallinen jäteyhtiö, Jätekuikko Oy, hoitaa samalla alueella kunnille kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät. Kuntien tekemän jätelautakuntasopimuksen mukaisesti jätepoliittisen ohjelman valmistelu ja seuranta kuuluu Savo-Pielisen jätelautakunnalle. Jätepoliittisen ohjelman hyväksyminen kuuluu kunnille.

Nyt käsittelyssä oleva jätepoliittinen ohjelma on neljäs alueen jätehuollon kehittämistä varten tehty ohjelmatyö ja se päivittää aiemman vuoteen 2022 voimassa olleen jätepoliittisen ohjelman.

Ohjelman valmistelu

Jätepoliittisen ohjelman valmistelua on tehty tiiviissä yhteistyössä kuntien ja Jätekuikon kanssa keskeisiä sidosryhmiä ja kuntalaisia kuullen. Ohjelmassa asetetaan visio ja määritellään tarvittavat tavoitteet ja toimenpiteet, joiden suuntaan kaikki osapuolet sitoutuvat jätehuoltoa kehittämään.

Jätepoliittisen ohjelman valmistelutyö aloitettiin vuonna 2021. Jätelautakunta hyväksyi joulukuussa 2021 projektisuunnitelman, jonka mukaisesti jätepoliittisen ohjelman valmistelu tehtiin vuoden 2022 aikana. Valmistelun lähtökohtina olivat tulevaisuusajattelu ja eri toimijoiden laaja osallistaminen. Tavoitteena oli muodostaa mahdollisimman kattava kuva jätehuollon kehittämiskohteista sekä saada eri osapuolet sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin. Valmistelussa turvattiin riittävät osallistumismahdollisuudet kaikille keskeisille tahoille, joita ohjelmassa tehtävät ratkaisut koskevat. Osallistumismahdollisuuksista tiedotettiin etukäteen jätelautakunnan, kuntien ja Jätekuikon verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa sekä sähköpostitse. Jätepoliittisen ohjelman valmisteluun osallistuneet tahot on kerrottu liitteessä.

Valmistelua on ohjannut ja seurannut ohjausryhmä, jossa on Savo-Pielisen toimialueen kunnilla seuduittainen edustus. Ohjausryhmään kuuluu kuntien teknisen toimen ja ympäristönsuojelun viranhaltijoita sekä jätelautakunnan, jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekuikko Oy:n edustajat. Valmisteluun liittyvistä käytännöntehtävistä on vastannut jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekuikon edustajista koottu projektiryhmä.

Keskeisten sidosryhmien edustajille, asukkaille ja kuntatoimijoille järjestettiin keväällä 2022 Teamsin välityksellä neljä tulevaisuustyöpajaa. Työpajat toteutettiin Sitran Tulevaisuustaajuus-menetelmällä ja niihin osallistui yhteensä 58 henkilöä eri sektoreilta. Työpajoissa osallistujat pääsivät visioimaan alueen jätehuollon tulevaisuutta sekä jätteettömyyden ja kiertotalouden edistämistä. Työpajoissa haastettiin osallistujien tulevaisuuskäsityksiä, kuviteltiin jätteetöntä tulevaisuutta ja muodostettiin visioita vuodelle 2050. Työpajojen lopuksi etsittiin konkreettisia toimenpiteitä, joilla alueen kiertotaloutta ja jätteettömyyttä edistetään. Tulevaisuustyöpajoissa jätehuollon kehittämisen teemoiksi nousivat kiertotalouden edistäminen ja materiaalitehokkuuden parantaminen jätehuoltopalveluiden avulla sekä kulutuskäyttäytymisen muutoksen myötä. Muutosajureina korostuivat

ympäristövastuullisuus ja luontoa kunnioittavat arvot sekä kiertotalousosaamisen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistaminen. Tulevaisuustyöpajojen tulokset ovat liitteenä.

Työpajojen lisäksi asukkailla ja kuntien luottamushenkilöillä oli mahdollisuus osallistua jätepoliittisen ohjelman valmisteluun vastaamalla jätehuollon kehittämisen suuntaviivoja kartoittaneeseen sähköiseen kyselyyn. Kyselyllä selvitettiin näkemyksiä kehittämisen painopisteistä ja arvoista sekä asukkaille merkityksellisiä valintoja kiertotalouden ja jätteiden lajittelun edistämiseksi. Lisäksi kartoitettiin näkemyksiä jätehuollon palveluiden kehittämisestä. Kyselyyn saatiin vastausaikana (15.3.-15.5.2022) 258 vastausta. Kyselyn perusteella jätehuollon kehittämistä ohjaaviksi arvoiksi nousivat saavutettavuus, asiakaslähtöisyys ja ympäristövastuullisuus. Jätehuollon kehittämisen toivottiin painottuvan kierrätysasteen nostamiseen ja materiaalien uudelleenkäytön edistämiseen sekä jätehuoltopalveluihin. Kyselyssä saatuja vastauksia ja ideoita on hyödynnetty jätepoliittisen ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä. Kyselyn tulokset ovat liitteenä.

Asukkailla oli myös mahdollisuus esittää näkemyksiä jätehuollon kehittämiseen otakantaa.fi-palvelun kautta, mutta tätä kautta ei saatu yhtään vastausta.

Tulevaisuustyöpajojen ja kyselyn tuloksena syntyneitä jätehuollon kehittämiskohteita työstettiin Jätekukon ja kuntien näkökulmasta syksyllä 2022 kahdessa erillisessä työpajassa. Työpajoissa määriteltiin konkreettisia toimenpiteitä osallistamisen pohjalta muodostettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätekukon henkilöstölle järjestettyyn työpajaan osallistui 14 henkilöä eri tiimeistä ja kuntien jätehuollon yhteyshenkilöille järjestettyyn työpajaan osallistui 13 teknisen toimen ja ympäristönsuojeluviranomaisen edustajaa. Myös jätelautakunnan henkilöstö on osallistunut tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyyn.

Edellä esitettyjen valmisteluvaiheiden ja niissä kerättyjen tietojen pohjalta jätehuollon viranomaispalveluissa muodostettiin jätepoliittisen ohjelman asiakokonaisuudet ja koottiin yhteen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet.

Ohjelman visio, tavoitteet ja toimenpiteet

Jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2030 koostuu kuntien yhteisestä visiosta, tavoitteista ja toimenpiteistä. Ohjelmaan sisältyy lyhyt kuvaus jätelain etusijajärjestyksestä jätehuollon kehitystä ohjaavana periaatteena sekä jätehuollon vastuiden jakautumisesta. Lisäksi jätepoliittisen ohjelman julkaisuun on koottu tiiviisti keskeisimmät seikat ohjelman taustasta ja valmistelusta sekä ohjelman vaikutuksista. Luonnos jätepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030 on liitteenä.

Jätepoliittisessa ohjelmassa on asetettu visio ”Arjen kiertotalous toteutuu alueella ympäristöä kunnioittaen yhteistyön ja asukkaiden tarpeita palvelevan jätehuollon voimalla”.

Visiota toteutetaan kolmen asiakokonaisuuden alle koottujen tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Jätepoliittisen ohjelman asiakokonaisuudet ovat:

- Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen
- Kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste

- Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut

Kullekin asiakokonaisuudelle on määritelty toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta vastaavat kunnat, Jätekuikko Oy ja jätehuoltoviranomainen. Asiakokonaisuuksille on määritelty kehitystä kuvaavat indikaattorit ja tavoitetaso vuoteen 2030. Lisäksi kullekin toimenpidekokonaisuudelle on määritelty tarkemmat seurantamittarit.

Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen

Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen -asiakokonaisuus kokoaa yhteen sellaiset toimenpiteet, joiden tavoitteena on ehkäistä jätteiden syntymistä. Kunnat ovat kiertotalouden avainpelaajia, joten kuntien tulee toimia kiertotalouden edistäjinä ja mahdollistajina sekä näyttää esimerkkiä jätteettömyydessä. Etenkin julkisten hankintojen kautta voidaan tukea kiertotalouden mukaisia ratkaisuja. Jätteettömyys ja vastuullinen kuluttaminen -asiakokonaisuuden alle on asetettu toimenpiteitä kulutuksen vähentämiseksi ja hankintojen vastuullisuuden edistämiseksi. Lisäksi kiertotalousosaamisen kehittämällä ja ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen panostamalla pyritään siihen, että nämä tavoitteet toteutuvat arjessa ja organisaatioiden toiminnassa.

Tavoitteena on saada syntyvän jätteen määrä laskuun ja edistää jätteettömyyttä niin, että kotitalouksissa syntyvän jätteen määrä on toimialueella vuonna 2030 pienempi kuin vertailuvuonna 2020. Indikaattorina on kotitalousjätteen määrä (kg/asukas). Jättemäärän kehitystä verrataan vuoden 2020 tasoon, jolloin kotitalousjätteen määrä oli Suomen ympäristökeskus SYKE:n laskennan mukaan Jätekuikon toimialueella 267 kg/asukas (Lähde: www.materiaalikierto.fi/fi-FI/Seuranta/Kotalousjatteen).

Kattava materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste

Kattavan materiaalien kierto ja korkea kierrätysaste -asiakokonaisuus sisältää toimenpiteitä, joilla syntyvän jätteen määrä saadaan laskuun ja edistetään materiaalitehokkuutta. Lisäksi tämän asiakokonaisuuden alle on koottu toimenpiteitä, joilla edistetään kiertotalouden tutkimus- ja kehitystoimintaa ja kehitetään eri toimijoiden välistä yhteistyötä hyvien käytäntöjen jakamiseksi sekä parannetaan alan toimijoiden toimintaedellytyksiä.

Asiakokonaisuuden indikaattorina on kierrätysaste (%), joka kertoo, kuinka suuri osuus syntyvästä jätteestä on hyödynnetty materiaalina. Valtakunnallisena tavoitteena on, että kierrätysaste nousee vuoteen 2025 mennessä 55 prosenttiin, vuoteen 2030 mennessä 60 prosenttiin ja vuoteen 2035 mennessä 65 prosenttiin. Jätepoliittisessa ohjelmassa asetetaan toimialueelle valtakunnallista tavoitetta kunnianhimoisempi tavoite siten, että vuonna 2030 kierrätysaste on 65 %.

Jätelautakunnan toimialueen suurin kunta, Kuopion kaupunki on asettanut resurssiviisauden tavoitteeksi, että kotitalousjätteen määrä vähenee ja kierrätysaste nousee saavuttaen 65 % tason vuoteen 2030 mennessä (Kaupunginhallitus 30.8.2021 § 20). Jätepoliittisen ohjelman tavoitteiden on syytä olla linjassa Kuopion kaupungin tavoitteiden kanssa, samalla osoittaen, että alueella halutaan toimia kiertotalouden suunnannäyttäjinä ja edelläkävijöinä.

65 %:in kierrätystavoitteen saavuttaminen tulee kuitenkin olemaan erittäin haastavaa, kun huomioidaan, että vuonna 2021 kierrätysaste Jätekukon toimialueella oli 47 % ja kierrätysaste on viime vuosina noussut vain muutamia prosenttiyksikköjä (Lähde: www.materiaalitkiertoon.fi/fi-FI/Seuranta/Kotitalousjatteet). Nykyisillä ratkaisuilla kierrätystavoitteen saavuttaminen ei ole todennäköistä, joten tavoitteen saavuttaminen edellyttää merkittäviä panostuksia jätehuoltoon (esim. uudenlaisten keräysratkaisujen käyttöönottoa) aiheuttaen kustannuksia.

Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut

Asiakas- ja ympäristölähtöiset jätehuoltopalvelut -asiakokonaisuuden tavoitteena on, että jätehuollon palvelut ja palveluverkosto toteutetaan koko toimialueella yhtenäisin periaattein niin, että asiakkaat osallistuvat toiminnan kehittämiseen. Palveluiden ja palveluverkoston toteuttamisessa keskeistä on, että ne toteutetaan ympäristönäkökohdat ja saavutettavuus huomioiden sekä asiakastarpeita vastaavasti niin, että jätehuolto on sujuva osa arkea. Suunnitelmallisesti toteutettu jätehuollon seuranta ja valvonta tukee ympäristönäkökohtia varmistaen, että kiinteistöt ovat kattavasti jätehuoltopalveluiden piirissä eikä jätteistä aiheudu ympäristöhaittoja. Palveluille asetettujen tavoitteiden pohjalta jätelautakunta tulee vielä määrittelemään tarkemmin jätehuollon palvelutason tuleville vuosille.

Asiakokonaisuuden indikaattorina on asiakastyytyväisyys sekä jätehuollon ilmastopäästöt. Asiakaslähtöisten palveluiden tavoitteena on, että asiakastyytyväisyys on jätehuollon palvelukokonaisuuksittain korkealla tasolla eli vähintään viisi asteikolla 1-6, kun 1 on erittäin huono ja 6 erittäin hyvä. Ympäristölähtöisyyden tavoitteena on, että jätehuolto toteutuu hiilineutraalisti vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraaliudella tarkoitetaan sitä, että tuotetaan vain sen verran hiilidioksidipäästöjä kuin niitä pystytään sitomaan.

Vaikutusten arviointi

Erillisenä liitteenä

Luonnos jätehuollon palvelutasoksi

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 16
3496/14.06/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Hanna Kisonen, puh. 044 718 5667
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta asettaa luonnoksen jätehuollon palvelutasoksi nähtäville. Jätehuollon palvelutasossa määritellään kuntalaisille tarjottavien jätehuolto- ja palveluiden vähimmäistaso. Lautakunta varaa kuntalaisille ja sidosryhmille mahdollisuuden esittää mielipiteensä jätehuollon palvelutasoluonnoksesta ja pyytää asiassa tarvittavat lausunnot.

Jätehuollon palvelutason luonnos sekä kuulutus asiasta pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 15.5.-18.8.2023. Tieto kuulutuksesta lähetetään sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista linkin siihen omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 20/2023.

Jätehuollon palvelutason luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja kunnalliselta jäteyhtiöltä, Jätekuukko Oy:ltä. Lausunnonantomahdollisuus varataan myös alueen ELY-keskuksille. Niitä valmisteluun osallistuneita tahoja, joihin palvelutasolla voi olla vaikutusta, tiedotetaan erikseen mielipiteen esittämismahdollisuudesta. Näitä tahoja ovat mm. keräyspaperin ja pakkausten tuottajayhteisöt, alueella kunnallista jätteenkuljetusta toteuttavat kuljetusyrittäjät, SKAL ry, YTP ry, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirit, Itä-Suomen kiinteistöliitto, alueen omakoti-, asukas- ja kyläyhdistykset sekä pitäjäraadit.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätehuollon palvelutasoon tehdään tarvittaessa muutoksia annettujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta. Ehdotus uudeksi jätehuollon palvelutasoksi tuodaan tämän jälkeen jätelautakunnalle hyväksyttäväksi.

Päätös

Merkitään, että kaupunginhallituksen edustaja Tiina Kaartinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Jätehuollon palvelutaso asettaa raamit sille, millaisia jätehuollon palveluita alueen kuntalaisille tarjotaan. Palvelutason määrittelyllä turvataan yhdenvertainen ja

riittävä palveluiden vähimmäistaso koko toimialueella ja varmistetaan jätehuoltopalveluista perittävien jätemaksujen kohtuullisuus.

Palvelutaso koskee kunnan järjestämistä kuuluvia jätehuoltopalveluja. Jätelain 32§:n mukaan kunnan vastuulle kuuluvat asumisessa ja vapaa-ajan asumisessa syntyvät jätteet lukuun ottamatta tuottajavastuulle kuuluvia jätteitä sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvät yhdyskuntajätteet. Lisäksi palvelutaso koskee osittain kunnan toissijaiselle järjestämistä kuuluvia jätehuoltopalveluja. Kunnalla on jätelain 33 §:n mukaan toissijainen vastuu mm. yritysten jätehuollosta tilanteissa, joissa jätteen haltija pyytää palvelua kunnalta muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi ja jäte soveltuu laadultaan ja määrältään kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Kunnan jätehuoltopalvelujen on täytettävä jätelain 34 §:n mukaiset laatuvaatimukset. Kunnan on jätehuollon järjestämisessä huolehdittava muun muassa siitä, että käytettävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus ja riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen. Vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottoaikoja on oltava riittävästi ja niiden on oltava vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa. Jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä on tiedotettava riittävästi ja riittävän usein.

Palvelutason määrittelyssä on huomioitu jätelainsäädännön asettamien veloitteiden ja tavoitteiden lisäksi kuntien jättepoliittisessa ohjelmassa asetettavat tavoitteet sekä asukkaiden ja sidosryhmien näkemykset. Lisäksi määrittelyssä on otettu huomioon ympäristövaikutukset sekä palveluiden kustannukset niin, että ympäristökuormitus olisi mahdollisimman vähäinen ja kustannukset pysyisivät kohtuullisella tasolla.

Jätehuollon palvelutaso on voimassa vuoteen 2030. Noin puolessa välissä palvelutasokautta tarkastellaan, vastaavtko palvelutason linjaukset sen hetkistä toimintaympäristöä ja palvelutasoa päivitetään tarvittaessa. Tällöin on mahdollista tarkastella myös muilta osin palvelutason oikeasuuntaisuus, kun palvelujen kehittämisestä on saatu jo kokemuksia.

Jätehuollon palvelutason valmistelu

Jätehuollon palvelutaso on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä jätehuoltoviranomaisen, alueen kuntien ja kunnallisen jäteyhtiön, Jätekuon, kesken. Valmistelua on ohjannut ja seurannut ohjausryhmä, jossa toimialueen kunnilla on seuduittainen edustus. Ohjausryhmään kuuluu kuntien teknisen toimen ja ympäristönsuojelun viranhaltijoita sekä jätelautakunnan, jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekuon edustajat. Valmisteluun liittyvistä käytännöntehtävistä on vastannut jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekuon edustajista koottu projektiryhmä.

Jätehuollon palvelutasoa on valmisteltu samanaikaisesti jättepoliittisen ohjelman kanssa ja sidosryhmien osallistaminen valmisteluun on hoidettu jättepoliittisen ohjelman rinnalla vuoden 2022 aikana. Palvelutason valmisteluun tarjottiin osallistumismahdollisuus niille tahoille, joihin palvelutason linjaukset voivat vaikuttaa. Osallistumismahdollisuuksista tiedotettiin etukäteen jätelautakunnan,

kuntien ja Jätekukon verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa sekä sähköpostitse.

Keskeisten sidosryhmien edustajille, asukkaille ja kuntatoimijoille järjestettiin keväällä 2022 Sitran Tulevaisuustaaajuus-menetelmällä neljä tulevaisuustyöpajaa, joihin osallistui yhteensä 58 henkilöä eri sektoreilta. Työpajojen lisäksi asukkailla ja kuntien luottamushenkilöillä oli mahdollisuus vastata sähköiseen kyselyyn, jolla kartoitettiin mm. näkemyksiä jätehuollon palveluiden kehittämistä. Kyselyyn saatiin vastausaikana (15.3.-15.5.2022) 258 vastausta. Tulevaisuustyöpajoissa ja kyselyn tuloksissa jätehuollon palveluja koskeva keskeisin esiin noussut teema oli jätteiden lajittelun tehostaminen ja kierrättämisen vaivattomuuden edistäminen. Jätehuoltopalvelujen saavutettavuuden parantamista haja-asutusalueella toivoivat niin kuntalaisten ja kuntatoimijoiden työpajoihin osallistuneet kuin kyselyvastaajatkin. Kyselyn asukasvastaajista reilusti yli puolet piti saavutettavuutta tärkeimpänä jätehuollon kehittämistä ohjaavana arvona.

Syksyllä 2022 tulevaisuustyöpajojen ja kyselyn tuloksena syntyneitä jätehuollon kehittämiskohteita työstettiin ja konkretisoitiin Jätekukon ja kuntien kanssa kahdessa erillisessä työpajassa. Lisäksi Jätekukko selvitti lajitteluasemia koskevia toiveita sähköisellä kyselyllä, johon saatiin vastausaikana 292 vastausta.

Palvelukokonaisuudet ja merkittävimmät muutokset palvelutasoon

Palvelutasossa on esitetty palvelukokonaisuuksittain se, millaisesta palvelusta on kyse, minkä tasoista palvelua tarjotaan ja mitä asioita palveluun liittyen on syytä huomioida. Palvelutasossa on tuotu esille myös se, mille tahoille palvelu on tarkoitettu. Kunkin palvelun osalta on määritelty, missä vaiheessa palvelu toteutetaan asetetun tason mukaisesti vai toteutuuko palvelu jo tällä hetkellä tasokirjauksen mukaisena.

Palvelutasossa on määritelty taso sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäiselle jätteenkuljetukselle, sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden aluekeräykselle, lajitteluasemille, vaarallisten jätteiden vastaanotolle, isokokoisten jätteiden ja isojen jäte-erien noutopalveluille, saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetukselle ja vastaanotolle sekä puutarhajätteille. Lisäksi palvelutasossa käsitellään Jätekukon toteuttama palveluneuvonta ja viestintä sekä jätehuoltoviranomaisen eli Savo-Pielisen jätelautakunnan tarjoamat viranomaispalvelut. Palvelukokonaisuuksista keskeisimmät muutokset voimassa olevaan palvelutasoon nähden koskevat täydentävää ekopisteverkostoa sekä lajitteluasemapalvelua ja vaarallisten jätteiden vastaanottoa.

Kiinteistöittäiset kuljetuspalvelut

Sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäiset kuljetuspalvelut tarjotaan pääosin voimassa olevan palvelutason mukaisesti. Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen on oltu valtaosin hyvin tyytyväisiä eikä merkittävää kehittämistarvetta kuljetuspalveluiden osalta ole tullut esille. Helposti saavutettavien keräyspisteiden on kuitenkin todettu olevan lajittelun vahvin motivaattori ja kierrätettävien jätteiden keräyspalvelua on toivottu myös pientaloille helposti toteutettavassa muodossa. Palvelutasoluonnokseen onkin sisällytetty mahdollisuus ottaa tulevaisuudessa käyttöön monilokeroastiat alueilla, joilla ne

soveltuvat kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ja jäteyhtiö on päättänyt niiden käyttöönotosta.

Sekajätteen aluekeräys

Sekajätteen aluekeräyksen osalta ei esitetä merkittäviä muutoksia nykyiseen palvelutasoon. Jokaisessa kunnassa tarjotaan edelleen vähintään yksi ympärivuotinen aluekeräyspiste ja lisäksi kesäajan käytössä olevia aluekeräyspisteitä on järjestetty keskeisille vapaa-ajan asuntojen sijaintialueille ja kulkureittien varsille sekä keskeisiin venesatamiin. Tällä hetkellä ympärivuoden käytössä olevia aluekeräyspisteitä on noin 100 ja kesäajan aluekeräyspisteitä noin 70. Aluekeräyspisteiden roskaantuminen etenkin loma-aikojen ruuhkahuippuina on kuitenkin edelleen haasteena ja palvelutasoluonnoksessa esitetään pisteen lukitsemista silloin, kun pisteessä on toistuvaa väärinkäyttöä ja/tai ylitäyttöä. Keräyskapasiteetit myös tarkastellaan vuosittain kesä-talvi-kausivaihtelu huomioiden ja astiatyhjennyksiä tai keräyskapasiteettia lisätään sesonkiajoille.

Kierrätettävien jätteiden aluekeräys

Kierrätettäviä jätteitä kerätään aluekeräyksenä pääosin ekopisteissä. Suurin osa ekopisteistä kuuluu Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:lle, joka järjestää pakkausjätteiden keräysverkoston ns. pakkausjäteasetuksen (1029/2021) mukaisesti tehden ratkaisut omien ekopisteidensä sijoituspaikoista ja rakenteista. RINKI Oy:llä on toimialueella tällä hetkellä noin 70 ekopistettä. Jätekkokko täydentää tätä verkostoa omilla ekopisteillään, joita on noin 20. Kaikilla ekopisteillä kerätään vähintään kartonki- ja lasipakkauksia sekä metallia.

Palvelutasoa valmistellessa kattavat, helposti saavutettavat kierrätysmahdollisuudet myös haja-asutusalueilla on ollut keskeisin palveluverkoston koskeva toive. Palvelutasoluonnoksessa täydentävää ekopisteverkoston laajentamista hallitusti tarjoamalla ekopistepalvelua kaikilla niillä asuinalueilla, joissa on järjestetty lähipalvelut. Ympäristö- ja kustannusvaikutusten vuoksi täydentävää ekopistepalvelua ei voida tarjota laajasti haja-asutusalueilla vaan palvelu on keskittynyt tähänkin saakka muiden palveluiden, etenkin päivittäistavarakauppojen, läheisyyteen. Esimerkiksi Rinki-ekopisteillä 90 % kartonkipakkausten saannosta tuli vuonna 2021 tuhannelta tehokkaimmalta pisteeltä pisteiden kokonaismäärän ollessa valtakunnallisesti vajaa kaksi tuhatta. Haja-asutusalueiden pisteissä keräyssaanto jää taajamien pisteitä huomattavasti matalammaksi eikä laajan verkoston rakentaminen taajamien ulkopuolelle ole perusteltua.

Nyt palvelutasoluonnoksessa lähipalveluiksi esitetään katsottavaksi päivittäistavarakauppojen lisäksi myös toiminnassa olevat peruskoulut, mikä tarkoittaisi tällä hetkellä noin 10 uuden ekopisteen perustamista toimialueelle. Peruskoulut sijaitsevat ekopistepalvelun näkökulmasta toiminnallisesti ja logistisesti tarkoituksenmukaisilla alueilla, joissa on lähtökohtaisesti myös riittävästi vakituista asutusta, vaikka aluetta ei olisikaan määritelty taajamaksi. Täydentävän ekopisteen perustamisen edellytyksenä on, ettei sille tule yli 10 kilometrin poikkeamista kierrätettävien jätteiden kiinteistöittaisen kuljetusalueen tiestä ja pisteelle löytyy alueelta toimiva ja saavutettava paikka.

Yksittäisistä jätelajeista on toivottu eniten muovipakkausten alueellisen keräyksen lisäämistä. Muovipakkauksia kerätään tällä hetkellä noin 40 Rinki-ekopisteessä ja noin 10 Jätekuon täydentävässä ekopisteessä. Rinki tulee lähivuosina lisäämään muovipakkausten keräystä alueella jonkun verran. Palvelutasoluonnoksessa on esitetty, että Jätekuukko järjestää muovipakkausten keräyksen kaikille täydentäville ekopisteilleen ja pyrkii lisäksi tekemään yhteistyötä RINKI Oy:n kanssa niin, että Rinki-ekopisteille on mahdollista järjestää täydentävää muovipakkausten keräystä niihin taajamiin, joissa muovipakkauksia ei vielä kerätä ekopisteissä. Tavoitteena on, että kaikissa toimialueen taajamissa olisi mahdollisuus muovipakkausten kierrättämiseen. Muovipakkauksia kerätään kuitenkin myös haja-asutusalueen pisteissä.

Ekopistekeräyksen lisäksi tiettyjä kierrätettäviä jätteitä kerätään alueellisesti lajitteluasemilla tai keräys on järjestetty yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Luonnoksen mukaan käyttökelpoisten, sellaisenaan uudelleenkäyttöön ohjautuvien tekstiilien keräys järjestetään jokaiseen kuntaan joko ekopisteelle tai lajitteluasemalle. Poistotekstiilien eli rikkinäisten ja loppuun kuluneiden kodin tekstiilien keräys järjestetään keskeisimmässä kauppakeskittymissä yhteistyökumppaneiden tarjoamissa tiloissa, kuten kauppakeskuksissa. Poistotekstiilien keräyksen vastuisiin on mahdollisesti tulossa muutoksia lähivuosina, minkä vuoksi keräystä ei ole tarkoitus laajentaa ainakaan tässä vaiheessa kaikkiin toimialueen kuntiin.

Lajitteluasemat

Paikallisilla lajitteluasemilla otetaan vastaan pienkuormina niitä jätteitä, jotka eivät kuulu kokonsa, määränsä tai laatunsa vuoksi jäteastioihin tai alueellisiin keräyspisteisiin. Esimerkiksi huonekalut ja remonttijäte on lajitteluasemalle toimitettavaa jätettä. Toimialueella on tällä hetkellä 20 kiinteää lajitteluasemaa. Lisäksi kahdella paikkakunnalla tarjotaan kiertävää lajitteluasemapalvelua.

Lajitteluasemaverkosto on tulevan palvelutasokauden keskeisin kehittämistä vaativa palvelukokonaisuus. Nykyisen kiinteiden lajitteluasemien verkoston haasteena on etenkin asemien hankala sijainti maankäytön näkökulmasta. Lajitteluasemia sijaitsee esimerkiksi pohjavesialueilla, liian lähellä asutusta tai samalla kiinteistöllä on liikaa muita toimintoja vaikeuttaen lajitteluaseman toimintaa. Asemilla on ahtaat tilat asioida eikä lajittelumahdollisuuksien lisäämiselle ole tilaa. Usein myös läpiajettavuus puuttuu ja raskaiden ajoneuvojen liikennöinti on hankalaa. Lisäksi osassa asemia maanomistaja on ilmoittanut haluavansa kiinteistön muuhun käyttöön aiheuttaen tarpeen aseman siirtoon tai poistoon.

Jokaista kiinteää lajitteluasemaa, jonka poistamiseen on paine joko maanomistajan tai maankäyttöön liittyvän haasteen vuoksi, ei ole kustannusten vuoksi mahdollista korvata uudella, lähialueelle rakennettavalla kiinteällä lajitteluasemalla. Lajitteluasemapalvelua on tarkoitus kehittää niin, että kiinteästä lajitteluasemaverkostosta ja sitä täydentävästä kiertävästä palvelusta muodostetaan saavutettava, kustannustehokas ja laadukas kokonaisuus. Kiinteät lajitteluasemat pyritään sijoittamaan niin, että asemilla on riittävästi tilaa järjestää kattavat lajittelumahdollisuudet, turvallista asioida ja tarjolla on mahdollisuus omatoimiasiointiin. Samalla huomioidaan myös se, että matka kiinteille lajitteluasemille pysyy kohtuullisena koko toimialueella.

Palvelutasoluonnoksen mukaisesti lajitteluasemapalvelu tarjotaan niin, että kaikissa vähintään 5000 asukkaan kunnissa sijaitsee kiinteä lajitteluasema. Tämän lisäksi kiinteitä lajitteluasemia järjestetään palvelemaan yhteisesti useampia kuntia ja vanhoja kuntakeskuksia siten, että kaikista taajamista on lähimmälle kiinteälle lajitteluasemalle korkeintaan 30 kilometriä. Etäisyydet huomioiden toimialueella on tarve noin neljälle uudelle kiinteälle lajitteluasemalle, jotka sijoittuvat niin, että ne ovat helposti saavutettavissa eri suunnista. Uusille kiinteille lajitteluasemille ei ole vielä määritelty tarkkoja sijainteja. Uusia asemia rakennettaessa tarkastellaan alueella sijaitsevien, vanhojen asemien poistamisen tarve (pl. vähintään 5000 asukkaan kunnat).

Kaikilla suurilla (yli 8000 kävijää vuodessa) ja uusilla kiinteillä lajitteluasemilla tarjotaan mahdollisuus laajaan omatoimiasiointiin. Omatoimiasiointi mahdollistetaan lisäksi vähintään arki-iltaisin ja lauantaisin niillä keskikokoisilla asemilla, joilla aseman rakenteet tämän mahdollistavat. Nykyistä kattavammalla omatoimiasioinnin mahdollisuudella vastataan asiakkaiden toiveisiin lajitteluasemien laajemmista aukioloajoista sekä kesäasukkaiden huomioimisesta lajitteluasemapalvelun käyttäjinä.

Kiinteää lajitteluasemaverkostoa täydennetään kiertävällä lajitteluasemapalvelulla sekä tapahtumien yhteydessä järjestettävillä pop up -lajitteluasemilla. Kiertävä lajitteluasemapalvelu järjestetään niihin kuntiin ja vanhoihin kuntakeskuksiin, joissa ei ole kiinteää lajitteluasemaa. Kiertävää palvelua tarjotaan laajemmin lajittelumahdollisuuksin ja aukioloin kesäaikaan (touko-syyskuu), jolloin palvelu tavoittaa paremmin myös alueen kesäasukkaat. Talviaikaan (loka-huhtikuu) tarjotaan vaarallisten jätteiden sekä sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanottoa. Lisäksi tarjotaan tilapäistä, pop up -periaatteella toimivaa lajitteluasemapalvelua tapahtumien yhteydessä kiertävästi eri kunnissa. Myös pop up -palvelu keskittyy kesäaikaan, ja palvelu räätälöidään kunkin tapahtuman luonteen ja tarjolla olevan tilan mukaan. Aktiivisella, kohdennetulla tiedottamisella on merkittävä rooli siinä, että kiertävä palvelu tai epäsäännöllinen, tapahtumien yhteydessä tarjottava palvelu tavoittaa alueen asukkaat.

Uusia kiinteitä lajitteluasemia on tavoitteena rakentaa yksi vuotta kohden. Uusien lajitteluasemien rakennusaikana palvelu tarjotaan kunnan tai vanhan kuntakeskuksen olemassa olevalla lajitteluasemalla tai palvelu korvataan tarvittaessa kiertävällä lajitteluasemapalvelulla.

Vaarallisen jätteen vastaanotto

Vaaralliset jätteet ovat käytöstä poistettuja aineita tai esineitä, jotka voivat aiheuttaa jo pieninä määrinä erityistä vaaraa tai haittaa ihmisille ja ympäristölle. Vaarallisia jätteitä voidaan ottaa vastaan vain valvotuissa vastaanottoaikoissa.

Lajitteluasemaverkoston kehittäminen vaikuttaa osaltaan myös vaarallisten jätteiden vastaanottoon, koska vastaanotto on järjestetty pääosin kiinteillä lajitteluasemilla. Palvelutasoluonnoksen mukaan vaarallisen jätteen vastaanotto järjestetään jatkossakin kaikille kiinteille lajitteluasemille. Jos kunnassa tai vanhassa kuntakeskuksessa ei ole kiinteää lajitteluasemaa, järjestetään vastaanotto kiertävänä

keräyksenä kerran kuukaudessa. Palvelu tarjotaan laajemmin aukioloin kesäaikaan. Lääkejätteet otetaan vastaan toimialueen apteekkeissa.

Palveluneuvonta ja viestintä

Palvelutasoluonnoksessa on määritelty, millaisia asiakaspalvelukanavia Jättekukko tarjoaa asiakkaiden käyttöön, millaisia neuvontapalveluja asiakkaille tarjotaan ja kuinka asiakkaille viestitään.

Tulevina vuosina viestinnän painopiste siirtyy yhä enemmän jätteen synnyn ehkäisyyn ja jätehuoltopalvelujen saavutettavuuteen. Jättekukon viestinnän keskiössä ovat lähivuosina esimerkiksi vastuullinen kuluttaminen, biojätteen lajitteluun kannustaminen ja arjen jätehuollon helpottaminen. Innostavat arkiset esimerkit toimivat yhtenä keinona aktivoida asukkaita muuttamaan sekä kulutus- että lajittelutottumuksiaan. Tietoa jätteen synnyn ehkäisystä, lajittelusta ja jätehuoltopalveluista tuotetaan monikanavaisesti sekä asiakasryhmittäin ja alueittain kohdennetusti. Myös kierratys.info -palvelusta, johon on koottu alueen vastaanottopalvelut, tiedotetaan tehokkaasti.

Neuvontaa ja valistusta tarjotaan erityisesti peruskouluille, muille oppilaitoksille sekä päiväkodeille. Peruskouluille on tarjolla lukuvuoden mittaista yhteistyötä, kuten esimerkiksi kummikouluohjelma. Muille oppilaitoksille ja päiväkodeille tarjotaan kohderyhmän iän huomioivia valistuspaketteja.

Viestinnässä huomioidaan lisäksi aiempaa paremmin myös materiaalien, kuten lajitteluohjeiden saavutettavuus. Materiaalia on saatavilla mm. selkeästi kuvitettuna ja eri kielillä.

Muutosten vaikutus jätemaksuihin

Palvelutasoon esitetyt muutokset kohdistuvat pääosin palveluihin, jotka katetaan jätehuollon perusmaksulla. Jättekukon järjestämä neuvonta ja viestintä, vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, poistotekstiilin keräys, Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet sekä jätehuoltoviranomaisen toiminta ovat perusmaksulla katettavia palveluita. Kiinteistöittäisen keräyksen palvelutasoon ei ole esitetty sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat merkittävästi jäteastian tyhjennysmaksuihin.

Arvio ekopisteverkoston vuoden 2023 kustannuksista on noin 200 000 euroa. Ottaen huomioon investoinnit, ylläpito ja jätteiden keräys, on uusien perustettavien ekopisteiden vuosittainen kustannus noin 100 000 euroa, mikä tarkoittaa noin 30 % korotusta nykyiseen kustannustasoon nähden. Lisäksi muovipakkausten keräyksen laajentamisen kustannus on noin 40 000–50 000 euroa riippuen täydennettävien pisteiden määrästä.

Arvio lajitteluasemien infran ja ylläpidon vuoden 2023 kustannuksista on noin 1,7 miljoonaa euroa. Lajitteluasemien osalta kustannuksia muodostuu myös jätteiden käsittelystä ja kuljetuksesta, mutta tässä yhteydessä huomioidaan vain perusmaksulla katettavat kustannukset. Kiinteiden lajitteluasemien ja niitä täydentävän kiertävän lajitteluasemapalvelun infran ja ylläpidon

vuosikustannusarvio on noin 2 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa noin 18 % korotusta nykyiseen kustannustasoon.

Palvelutasoluonnoksessa esitetyt muutokset palvelutasoon tarkoittaisivat noin 13 % korotusta perusmaksuun tulevina vuosina nykyisellä kustannustasolla.

Vaikutusten arviointi

Erillisenä liitteenä

Liitteet

Luonnos jätehuollon palvelutasoksi 2023-2030
Jätehuollon palvelutason vaikutusten arviointi

Oheismateriaali

Kyselyn tulokset jätehuoltopalveluita koskevin osin (julkaistaan verkossa)

Tiedonannot 11.5.2023

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 17
924/14.06/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
Mari Karttunen, puh. 044 718 5068
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että lautakunta merkitsee asiat tiedoksi sekä toteaa saatuun aloitteeseen annetun vastauksen ja toimenpiteet aloitteen johdosta riittäviksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

924/2023

Jätehuollon viranomaispalvelujen osavuosisikatsaus 1/2023 (1.1.-30.4.2023)

2424/2023

Aloite jäteastioiden painorajojen nostamisesta ja aloitteeseen annettu vastaus

As Oy Kuopion Kirkkokatu 5-7 teki aloitteen jätehuoltomääräysten muuttamisesta siten, että määräysten mukaisia jäteastioiden painorajoja nostetaan. Näin biojäteastiat eivät tulisi niin helposti ylipainaviksi, yksi biojäteastia riittäisi isommalle asukasmäärälle ja kustannukset pysyisivät pienempinä. Aloitteeseen annettiin vastaus, jossa todettiin jäteastioiden painorajojen antavan lähinnä viitettä siitä, miten painavia jäteastiat voivat olla. Jätteenkuljettajat merkitsevät ylipainaviksi vain huomattavasti painorajat ylittävät jäteastiat, joiden tyhjentäminen voi vaarantaa työturvallisuuden. Kuljettajia ei voida jatkossakaan edellyttää tällaisten jäteastioiden toistuvaan tyhjentämiseen.

Kun jätteenkuljettaja merkitsee jäteastian ylipainavaksi, se pyritään yksittäisellä kerralla tyhjentämään jäteautoon ylipainosta huolimatta. Tämän jälkeen asiakasta ohjeistetaan huomioimaan jatkoa ajatellen, ettei jäteastian paino nouse liian suureksi. Aloitteen myötä on keskusteltu kunnallisen jäteyhtiön, Jättekukon, kanssa siitä, että se huolehtii jatkossa taloyhtiöille enemmän tietoa asiasta ennen kuin ongelmia tulee. Erityisesti tiedotetaan biojätteelle tarvittavasta riittävästä keräyskapasiteetista, sillä täysi biojäteastia on helposti ylipainava. Tiedottamisen lisäksi annettu aloite otetaan huomioon ensi vuoden jätetaksaa valmisteltaessa, jolloin arvioidaan mahdollisuutta huomioida jätemaksuissa paremmin kullakin kiinteistöllä syntyvä biojätteen määrä.

122/2022, 723/2022, 3052/2023

Jätelautakunnan palvelupäällikön lausunnot Kuopion kaupungin ja Suonenjoen kaupungin ympäristönsuojelumääräysten luonnoksista sekä Rautavaaran kunnan ympäristönsuojelumääräysten luonnoksesta.

924/2023

Luettelo viranhaltijapäätöksistä ajalta 23.2. – 27.4.2023

Liitteet

Jätehuollon viranomaispalvelujen osavuosisikatsaus 1/2023
Viranhaltijapäätökset ajalta 23.2.-27.4.2023 (ei julkaista internetissä)

Oheismateriaali

Jätehuoltoviranomaisen lausunto Kuopion kaupungin ja Suonenjoen kaupungin ympäristönsuojelumääräysten luonnoksista (11.4.2023)
Jätehuoltoviranomaisen lausunto Rautavaaran kunnan ympäristönsuojelumääräysten luonnoksesta (11.4.2023)
As Oy Kuopion Kirkkokatu 5-7:n aloite jäteastioiden painorajojen muuttamisesta 12.3.2023 (ei julkaista internetissä)
Vastaus aloitteeseen jätehuoltomääräysten mukaisten jäteastioiden painorajojen muuttamisesta 16.3.2023 (ei julkaista internetissä)

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntatalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.